DIREKTIVE

DIREKTIVA 2009/66/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 13. julija 2009

o krmilju kmetijskih ali gozdarskih traktorjev na kolesih

(kodificirana različica)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 95 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ([1]),

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ([2]),

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Direktiva Sveta 75/321/EGS z dne 20. maja 1975 o približevanju zakonodaje držav članic o krmilju kmetijskih ali gozdarskih traktorjev na kolesih ([3]) je bila večkrat bistveno spremenjena ([4]). Zaradi jasnosti in racionalnosti bi bilo treba navedeno direktivo kodificirati.

(2) Direktiva 75/321/EGS je ena od posamičnih direktiv v sistemu ES-homologacije, predvidenih v Direktivi Sveta 74/150/EGS z dne 4. marca 1974 o približevanju zakonodaje držav članic o homologaciji kmetijskih ali gozdarskih traktorjev na kolesih, kakor je bila nadomeščena z Direktivo 2003/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta dne 26. maja 2003 o homologaciji kmetijskih in gozdarskih traktorjev, njihovih priklopnikov in zamenljivih vlečenih strojev ter njihovih sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot ([5]) in ki določa tehnične predpise v zvezi z načrtovanjem in konstrukcijo kmetijskih ali gozdarskih traktorjev v zvezi s krmiljem. Ti tehnični predpisi se nanašajo na približevanje zakonodaje držav članic, da se omogoči uporaba postopka ES-homologacije, predvidenega v Direktivi 2003/37/ES, za vsak tip traktorja. Zato se določbe Direktive 2003/37/ES o kmetijskih ali gozdarskih traktorjih, njihovih priklopnikih in zamenljivih vlečenih strojih ter o njihovih sistemih, sestavnih delih in samostojnih tehničnih enotah vozil uporabljajo za to direktivo.

(3) Ta direktiva ne bi smela posegati v obveznosti držav članic v zvezi z roki za prenos v nacionalno pravo in za začetek uporabe direktiv, navedenimi v delu B Priloge II –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

1. „Traktor (kmetijski ali gozdarski)“ pomeni vsako motorno vozilo, opremljeno s kolesi ali gosenicami in vsaj dvema osema, katerega glavna funkcija je njegova vlečna moč in ki je posebej namenjeno za vleko, potiskanje, prevažanje ali za pogon določenih strojev, strojne opreme ali priklopnikov, namenjenih uporabi v kmetijstvu ali gozdarstvu. Lahko je opremljeno za prevažanje tovora ali potnikov.

2. Ta direktiva se uporablja samo za traktorje, opredeljene v odstavku 1, ki so opremljeni s kolesi s pnevmatiko in imajo največjo konstrukcijsko določeno hitrost med 6 in 40 km/h.

Člen 2

1. Države članice ne smejo zavrniti podelitve ES-homologacije, izdaje dokumenta iz člena 2(u) Direktive 2003/37/ES, ali podelitve nacionalne homologacije za tip traktorja zaradi razlogov v zvezi s krmiljem, če to izpolnjuje zahteve iz Priloge I.

2. Države članice ne smejo več izdati dokumenta iz člena 2(u) Direktive 2003/37/ES za tip traktorja, če ne izpolnjuje zahtev te direktive.

([1]) UL C 161, 13.7.2007, str. 38.
([2]) Mnenje Evropskega parlamenta z dne 19. junija 2007 (UL C 146 E, 12.6.2008, str. 73) in Sklep Sveta z dne 22. junija 2009.
([3]) UL L 147, 9.6.1975, str. 24.
([4]) Glej del A Priloge II.
([5]) UL L 171, 9.7.2003, str. 1.

Države članice lahko zavrnejo podelitev nacionalne homologacije za tip traktorja, če ne izpolnjuje zahtev te direktive.

Člen 3

Države članice ne smejo zavrniti registracije ali prepovedati prodaje, začetka uporabe ali uporabe traktorjev zaradi razlogov, v zvezi s krmiljem, če izpolnjuje zahteve iz Priloge I.

Člen 4

Spremembe, potrebne za prilagoditev zahtev iz Priloge I tehničnemu napredku, se sprejmejo v skladu s postopkom iz člena 20(3) Direktive 2003/37/ES.

Člen 5

Države članice sporočijo Komisiji besedila temeljnih določb predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 6

Direktiva 75/321/EGS, kakor je bila spremenjena z direktivami iz dela A Priloge II, se razveljavi brez poseganja v obveznosti držav članic v zvezi z roki za prenos v nacionalno pravo in za začetek uporabe direktiv, navedenimi v delu B Priloge II.

Sklicevanja na razveljavljeno direktivo se štejejo za sklicevanja na to direktivo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge III.

Člen 7

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2010.

Člen 8

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 13. julija 2009

Za Evropski parlament	*Za Svet*
Predsednik	*Predsednik*
H.-G. PÖTTERING	E. ERLANDSSON

PRILOGA I

1. OPREDELITEV POJMOV

1.1 **Krmilje**

Izraz „krmilje“ pomeni vso opremo, katere namen je spremeniti smer gibanja traktorja.

Krmilje lahko vsebuje:

— napravo za upravljanje krmilja,

— napravo za prenos upravljanja krmilja,

— krmiljena kolesa,

— če je treba, posebno opremo za proizvodnjo pomožne ali tuje sile za krmiljenje.

1.1.1 *Naprava za upravljanje krmilja*

Izraz „naprava za upravljanje krmilja“ označuje sestavne dele, ki jih voznik neposredno upravlja, da usmerja traktor.

1.1.2 *Naprava za prenos upravljanja krmilja*

Izraz „naprava za prenos upravljanja krmilja“ označuje vse dele med napravo za upravljanje krmilja in krmiljenimi kolesi, razen posebne opreme, kot je opredeljena v točki 1.1.4. Naprava za prenos upravljanja krmilja je lahko mehanska, hidravlična, pnevmatska, električna ali pa kombinacija naštetih.

1.1.3 *Krmiljena kolesa*

Izraz „krmiljena kolesa“ pomeni:

— kolesa, katerih smer se lahko neposredno ali posredno spremeni, z namenom spremembe smeri gibanja traktorja,

— vsa kolesa zgibno krmiljenih traktorjev,

— kolesa na isti osi, katerih obodna hitrost se lahko spremeni, z namenom spremembe smeri gibanja traktorja.

Samosledna kolesa niso krmiljena kolesa.

1.1.4 *Posebna naprava*

Izraz „posebna naprava“ označuje tisti del krmilja, ki proizvaja pomožno ali tujo silo za krmiljenje. Taka sila se lahko pridobi s katerim koli mehaničnim, hidravličnim, pnevmatičnim ali električnim sistemom, ali s katero koli kombinacijo naštetih sistemov (na primer: s tlačno oljno črpalko, z zračnim kompresorjem ali akumulatorjem itd.)

1.2 **Različne vrste krmilja**

1.2.1 Odvisno od izvora sile, ki je potrebna za krmiljenje koles in spremembo smeri gibanja, poznamo naslednje vrste krmilja:

1.2.1.1 *Ročno krmilje* pri katerem se sila za upravljanje pridobi samo z mišično močjo voznika;

1.2.1.2 *Krmilje s pomožno silo*, kjer se povečana sila za upravljanje pridobi z mišično močjo voznika in s posebno napravo, navedeno v točki 1.1.4.

Upravljanje, pri katerem se sila za upravljanje v normalnih okoliščinah pridobi le s posebnimi napravami, opredeljenimi v točki 1.1.4, vendar pa je v primeru okvare posebnih naprav mogoče za upravljanje uporabiti mišično moč voznika, spada ta vrsta krmilnih mehanizmov v: „krmilni mehanizem s pomožno silo za upravljanje“;

1.2.1.3 *Krmilje s tujo silo* je krmilje, pri katerem se sila za upravljanje pridobi samo s posebno napravo, navedeno v točki 1.1.4.

1.3 **Sila za upravljanje**

Izraz „sila za upravljanje“ označuje silo, ki jo voznik izvaja na napravi za upravljanje krmilja, da bi usmerjal traktor.

2. ZAHTEVE V ZVEZI Z IZDELAVO, VGRADNJO IN PREGLEDI

2.1 **Splošne zahteve**

2.1.1 Krmilje mora zagotoviti enostavno in varno krmiljenje traktorja in mora ustrezati podrobnim zahtevam, ki so določene v točki 2.2.

2.2 **Posebne zahteve**

2.2.1 *Naprava za upravljanje krmilja*

2.2.1.1 Naprava za upravljanje krmilja mora biti priročna za uporabo in prijem. Projektirana mora biti tako, da omogoča postopno spremembo smeri. Smer gibanja naprave mora biti enaka zaželeni spremembi smeri traktorja.

2.2.1.2 Potrebna sila za upravljanje, ki je potrebna za dosego obračalnega kroga s polmerom 12 m iz stanja popolne poravnanosti krmiljenih koles, ne sme preseči 25 daN. Če se pri krmilju s pomožno silo, ki ni povezano z drugo opremo, prekine dovod pomožne sile, potrebna sila za upravljanje ne sme presegati 60 daN.

2.2.1.3 Da se preveri uskladitev z zahtevami točke 2.2.1.2, mora traktor na suhi, ravni površini, ki nudi dober oprijem pnevmatik, iz vožnje naravnost, opisati spiralno gibanje pri hitrosti 10 kilometrov na uro. Sila na napravi za upravljanje krmilja, ki je potrebna za upravljanje, se beleži do trenutka, dokler ne doseže položaja, ki ustreza traktorju, ki vstopa v obračalni krog s polmerom 12 m. Trajanje preskusa (kar pomeni: čas od trenutka, ko se naprava za upravljanje krmilja prvič uporabi, in trenutkom, ko doseže položaj, pri katerem se opravijo meritve) ne sme presegati pet sekund v normalnih okoliščinah in osem sekund, če posebna naprava za povečanje sile upravljanja preneha delovati. En zavoj mora biti izpeljan na levo in en zavoj na desno stran smeri vožnje.

Pri preskusu mora biti traktor obremenjen do svoje največje tehnično dovoljene mase. Porazdelitev mase na osi in tlak v pnevmatikah mora biti v skladu z navodili proizvajalca.

2.2.2 *Naprava za prenos upravljanja krmilja*

2.2.2.1 Krmilje ne sme vključevati niti električne niti izključno pnevmatične naprave za prenos upravljanja krmilja.

2.2.2.2 Naprave za prenos upravljanja krmilja morajo biti konstruirane tako, da izpolnjujejo vse obratovalne zahteve. Dostop za vzdrževanje in pregled mora biti enostaven.

2.2.2.3 Pri napravah za prenos upravljanja krmilja, ki niso izključno hidravlične, mora biti traktor mogoče krmiliti tudi, če pride do prenehanja delovanja hidravličnih ali pnevmatskih elementov, ki sestavljajo napravo za prenos upravljanja krmilja.

2.2.2.4 Naprave za prenos upravljanja krmilja, ki se upravljajo izključno hidravlično, in posebne naprave, kot so opredeljene v točki 1.1.4, morajo izpolnjevati naslednje zahteve:

2.2.2.4.1 Ena ali več varnostnih naprav za omejevanje tlaka morajo varovati celotni hidravlični sistem ali njegove dele pred previsokim tlakom.

2.2.2.4.2 Varnostna naprava za omejevanje tlaka mora biti naravnana tako, da ne presega tlaka T, ki je enak največjemu delovnemu tlaku, ki ga določi proizvajalec.

2.2.2.4.3 Cevne napeljave morajo imeti take tehnične karakteristike in mere, da zdržijo obremenitev štirikratnega tlaka T (ki ga dovolijo naprave za omejevanje tlaka). Cevne napeljave morajo biti nameščene na zaščitenih mestih in razporejene tako, da je nevarnost poškodbe zaradi trčenja ali pretresov majhna in je nevarnost poškodbe zaradi predrgnjenja zanemarljiva.

2.2.3 *Krmiljena kolesa*

2.2.3.1 Vsa kolesa so lahko krmiljena kolesa.

2.2.4 *Posebna naprava*

2.2.4.1 Posebna naprava, opredeljena v točki 1.1.4, ki se uporablja pri vrstah krmilja določenih v točkah 1.2.1.2 in 1.2.1.3, je dovoljena v naslednjih okoliščinah:

2.2.4.1.1 Če je traktor opremljen s posebno napravo za pomožno silo upravljanja, kot je opredeljena v točki 1.2.1.2, ga mora biti mogoče voziti tudi, če pride do prenehanja delovanja posebne naprave, kot je že navedeno v točki 2.2.1.2. Če posebna naprava za pomožno silo upravljanja nima svojega izvora energije, mora biti opremljena z akumulatorjem energije. Ta akumulator energije se lahko nadomesti z neodvisno napravo, ki krmilnemu mehanizmu daje energijo prednostno pred drugimi sistemi, ki so sočasno povezani s skupnim izvorom energije. Če obstaja hidravlična povezava med hidravličnim krmiljem in hidravličnim zavornim sistemom in če imata oba sistema isti izvor energije, ne sme sila, potrebna za upravljanje krmilja, ne glede na določbe Direktive Sveta 76/432/EGS z dne 6. aprila 1976 o približevanju zakonodaje držav članic o zavornih napravah kmetijskih ali gozdarskih traktorjev na kolesih ([1]), presegati 40daN, če bi kateri koli od obeh sistemov prenehal delovati. Če je izvor energije stisnjen zrak, mora biti zračni rezervoar zavarovan z nepovratnim ventilom.

Kadar energijo za krmiljenje v normalnih okoliščinah daje samo posebna naprava, kot je opredeljena v točki 1.1.4, mora biti krmilje s pomožno silo opremljeno z napravo, ki pri prenehanju delovanja posebne naprave, takrat ko sila, potrebna za upravljanje, preseže 25 daN, z optičnim ali zvočnim signalom opozori na tako prenehanje delovanja posebne naprave.

2.2.4.1.2 Če je traktor opremljen s krmiljem s tujo silo, kot je opredeljeno v točki 1.2.1.3, in če je tak mehanizem popolnoma hidravličen, mora biti mogoče v primeru okvare posebne naprave ali motorja izvesti dva manevra, opredeljena v točki 2.2.1.3, z uporabo posebne dodatne naprave. Ta posebna dodatna naprava je lahko rezervoar s stisnjenim zrakom ali plinom. Kot posebna dodatna naprava se lahko uporabi oljna črpalka ali kompresor, če to napravo poganja vrtenje traktorskih koles in je z njimi v stalni neizklopljivi povezavi. V primeru odpovedi posebne naprave, mora optični ali zvočni signal opozoriti na tako napako.

2.2.4.1.2.1 Če je posebna naprava pnevmatična, mora biti opremljena z rezervoarjem s stisnjenim zrakom, ki je zavarovan z nepovratnim ventilom. Zmogljivost rezervoarja s stisnjenim zrakom se izračuna tako, da je možno opraviti vsaj sedem celotnih zasukov (od ene do druge skrajne lege krmiljenih koles) preden tlak v rezervoarju pade na polovico vrednosti delovnega tlaka. Preskus se mora opraviti s krmiljenimi kolesi dvignjenimi od tal.

([1]) UL L 122, 8.5.1976, str. 1.

PRILOGA II

DEL A

Razveljavljena direktiva s seznamom sprememb

(iz člena 6)

Direktiva Sveta 75/321/EGS (UL L 147, 9.6.1975, str. 24)	
Direktiva Sveta 82/890/EGS (UL L 378, 31.12.1982, str. 45)	Samo v zvezi s sklicevanji na Direktivo 75/321/EGS v členu 1(1)
Direktiva Komisije 88/411/EGS (UL L 200, 26.7.1988, str. 30)	
Direktiva 97/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 277, 10.10.1997, str. 24)	Samo v zvezi s sklicevanji na Direktivo 75/321/EGS v prvi alinei člena 1
Direktiva Komisije 98/39/ES (UL L 170, 16.6.1998, str. 15)	

DEL B

Roki za prenos v nacionalno pravo in za začetek uporabe

(iz člena 6)

Direktiva	Roki za prenos	Datum začetka uporabe
75/321/EGS	22. november 1976	—
82/890/EGS	22. junij 1984	—
88/411/EGS	30. september 1988 ([1])	—
97/54/ES	22. september 1998	23. september 1998
98/39/ES	30. april 1999 ([2])	—

([1]) V skladu s členom 2 Direktive 88/411/EGS:

„1. Nobena država članica ne sme od 1. oktobra 1988:

— zavrniti podelitve EGS-homologacije za tip traktorja, izdaje dokumenta, navedenega v zadnji alinei člena 10(1) Direktive 74/150/EGS, ali podelitve nacionalne homologacije ali

— prepovedati začetka uporabe traktorjev,

če je krmilje tega tipa traktorja ali traktorjev skladno z določbami te direktive.

2. Države članice od 1. oktobra 1989:

— ne smejo več izdajati dokumenta, navedenega v zadnji alinei člena 10(1) Direktive 74/150/EGS, za tip traktorja, katerega krmilje ni skladno z določbami te direktive,

— lahko zavrnejo podelitev nacionalne homologacije za tip traktorja, katerega krmilje ni skladno z določbami te direktive."

([2]) V skladu s členom 2 Direktive 98/39/ES:

„1. Od 1. maja 1999 ne sme nobena država članica

— glede na tip traktorja zavrniti podelitve ES-homologacije, izdaje dokumenta, ki je omenjen v tretji alinei člena 10(1) Direktive Sveta 74/150/EGS, ali podelitve nacionalne homologacije ali

— prepovedati začetka uporabe traktorja,

če ti traktorji ustrezajo zahtevam Direktive 75/321/EGS, spremenjene s to direktivo.

2. Od 1. oktobra 1999 države članice:

— ne smejo več izdajati dokumenta iz tretje alinee člena 10(1) Direktive 74/150/EGS za tip traktorja, ki ne ustreza zahtevam Direktive 75/321/EGS, kakor je bila spremenjena s to direktivo,

— lahko zavrnejo podelitev nacionalne homologacije glede na tip traktorja, če ta ne ustreza zahtevam Direktive 75/321/EGS, kakor je bila spremenjena s to direktivo."

PRILOGA III

Korelacijska tabela

Direktiva 75/321/EGS	Direktiva 98/39/ES	Ta direktiva
Člen 1		Člen 1
	Člen 2	Člen 2
Člena 3 in 4		Člena 3 in 4
Člen 5(1)		—
Člen 5(2)		Člen 5
—		Člen 6
—		Člen 7
Člen 6		Člen 8
Priloga		Priloga I
—		Priloga II
—		Priloga III